

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 สภาพการดำเนินงานของครูผู้ดูแลเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 สภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านบุคลากร

2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม 1) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่สีเขียว สนามเด็กเล่นและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพออยู่ในสภาพใช้การได้ดี ควรมีละใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในและนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและควรมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน รวมทั้งมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดจนมีอาคารสถานที่เหมาะสมและความปลอดภัยกับผู้เรียนและควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาของเด็กในทุกด้าน 2) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรจัดให้มีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น และควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนและ 3) ด้านบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็กควรมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัยโดยตรง ควรจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระทางความคิดในการพัฒนา และควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการให้บริการทางการศึกษาขั้นต้นที่รัฐมุ่งจัดให้ประชาชนในวัยแรกของชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการวางรากฐานการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคต การศึกษาในระดับนี้นับวันจะมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นที่ยอมรับทางวิชาการแล้วว่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการวางพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้านของบุคคล พื้นฐานดังกล่าวครอบคลุมการพัฒนาทางกายที่ต้องเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัยและความแข็งแรงสมบูรณ์พัฒนาการทางสติปัญญาที่เด็กเกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์พร้อมทั้งส่งเสริมการคิดและการพัฒนาทางสังคมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับวัย (สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษา. 2553 : 5) กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ถูกต้องสอดคล้องกับงานวิจัยของภูวดล ภูอาภรณ์ (2552 : 29) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก เพราะว่า ผู้บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างครอบคลุมทั่วถึง ครูและผู้บริหารไม่มีการวางแผนกันในการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เช่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งจะดำเนินการตามนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ถูกต้องอยู่เสมอ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย (2553 : 53 – 58) ซึ่งสอดคล้องกับอัครเดช วรหาญ (2548 : 53-55) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร จากการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กรรมการปกครองท้องถิ่นจะมีนโยบายและแผนในการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็กให้มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อติสา เสนแก่ (2550 : 81) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านครูอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จากการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในการดำเนินงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งจะดำเนินงานไปแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้จัดให้มีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ศรารุช สังกะเทศ (2551 : 54) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลสบเตี้ย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. 2553 : 2) ได้มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดเป้าหมายแผนงาน งบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพมาตรฐานอย่างชัดเจน การคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม

เป็นที่ยอมรับจากชุมชน ผู้ดูแลเด็กมีจำนวนเพียงพอ จัดให้มีการอบรมศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องผลการประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555 : 4) ที่จัดทำคู่มือการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ อย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพและได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

3.1 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยการบริหารจัดการควรเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้และควรมีการตรวจสอบการเตรียมความพร้อมให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจหลักการสร้างและการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างถูกต้อง

3.2 ด้านบุคลากรจากการวิจัย ควรมีการจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่องให้กับครูผู้ดูแลเด็ก และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระทางความคิด ในการพัฒนางานและควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการอบรมและศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม ภายในอาคารมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้สะดวกเอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยตั้งไว้ในสถานที่เหมาะสมและทั่วถึง

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมนอกห้องเรียน ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาค ควรจัดให้มีชมรม ผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้นและควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน มีการจัดตั้ง คณะกรรมการศูนย์ฯ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนในการให้ความรู้ และบริการ

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมงานเครือข่ายให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ ควรมีการพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนให้ งานบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันและหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีความเข้าใจหลักการและ แนวทางในการปฏิบัติงานพัฒนาเครือข่ายแต่ละระดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร หน่วยงานต้นสังกัดและคณะผู้บริหาร ควรจัดหาบุคลากรหรือครู ผู้ดูแลเด็กที่มีคุณวุฒิตรงกับตำแหน่งหน้าที่และจบการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอน และสรรหาบุคลากรให้มีจำนวนที่เพียงพอกับจำนวนเด็กตามเกณฑ์ มาตรฐาน

1.2 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการส่งเสริมและดูแล ด้านอาคารสถานที่ให้เพียงพอ ควรจัดให้เหมาะสมต่อจำนวนเด็ก ควรใส่ใจเรื่องความปลอดภัย โดยจัดหาอุปกรณ์ป้องกันและรักษาความปลอดภัย

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง และควรเปิด โอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยประสิทธิผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY